

נובמבר 2011

מגמות נתינה של קרנות משפחתיות לשנת 2011

Family Foundation Giving Trends 2011

דוח זה, הרביעי מסוגו, מתפרסם פעם בשנה, ומטרתו היא להציג **מגמות בתחום הפילנתרופיה** בפרט ובתחום הנתינה בכלל, בהתבסס על מחקר של **100 הקרנות המשפחתיות הגדולות** העוסקות בפילנתרופיה בבריטניה. הדוח מומן על-ידי קרן **Pears**, מרכז **CGAP** לנתינה ולפעילות פילנתרופית, בית הספר לעסקים **Cass** ובית הספר לעסקים של אוניברסיטת **Strathclyde**.

הדוח מתבסס על הנתונים הכלכליים המתפרסמים על-ידי הקרנות עצמן ועל ראיונות אישיים עם אנשי מפתח, ומציג את עיקרי המגמות בתחום הפילנתרופיה לשנת 2011. בתחילה מוצגת סקירה של הפן הכלכלי של 100 הקרנות המשפחתיות המובילות, לאחר מכן הנתונים הללו מושווים למגמות הנתינה של קרנות הנתינה המשפחתיות בארצות הברית. לבסוף מוצגים 8 מקרי מבחן הבוחנים לעומק את פעילותן של 8 קרנות נבחרות, שמייצגות את המגמות שתוארו במחקר. הדוח מציג **נקודת מבט רחבה** ואמפירית של **המגמות העכשוויות** בעולם הפילנתרופיה, ואף מסכם אותן לידי כמה המלצות ליישום, המדגישות את חשיבות הפעילות הפילנתרופית במסגרת קרנות משפחתיות.

רקע לדוח

הפעילות הפילנתרופית של ימינו מתבצעת על רקע כלכלה בלתי יציבה, הדוחפת את העוסקים בפילנתרופיה לחפש דרכים חדשות למימון תרומתם לחברה. הדוח מציג את הדרכים המגוונות והאינדיבידואליות ביותר שבחרו העוסקים בתחום הנתינה במהלך פעילותם.

הממצאים העיקריים בדוח

בשנת 2009/10 היקף הנתינה הצטמצם – הקרנות המשפחתיות בבריטניה עסקו בפעילות נתינה בהיקף מצומצם יותר במהלך שנת 2009/10 בהשוואה לשנים קודמות. היקף הנתינה הצטמצם ב-8.7%, בעיקר כתוצאה מירידה בערכי הנכסים שבבעלות המשפחות בשנה הקודמת.

הקרנות המשפחתיות עדיין נחשבות כמקור חשוב ביותר לנתינה – ערכי הנכסים המשפחתיים החלו לעלות במהלך שנת 2009/10, ולכן צפוי כי הקרנות המשפחתיות יחזרו להיקפי הנתינה הקודמים, ואולי אף יגדילו אותם.

היקף הנתינה של הקרנות המשפחתיות גבוה במיוחד – 100 הקרנות המשפחתיות המובילות בבריטניה תרמו במהלך פעילותן הפילנתרופית בשנת 2009/10 סכום של 1.3 מיליארד פאונדים, המהווה כ-7% מסך כל הפעילות הפילנתרופית בבריטניה באותה שנה. יותר מכך, מן הנתונים עולה כי הקרנות המשפחתיות המובילות תרמו סכום אדיר של 6.4 מיליארד פאונד בין השנים 2005 ו-2010.

היקף הנתינה גדל עם השנים – מהדוחות הכלכליים עולה כי היקף הנתינה של הקרנות המשפחתיות המובילות גדל ב-27% בין השנים 2005 ו-2010.

הגידול בהיקף הנתינה משמעותי במיוחד בהשוואה לגורמים אחרים – בין השנים שצוינו לעיל היקף הנתינה של התאגידים בבריטניה גדל ב-7%, ואילו היקף הנתינה של המגזר הפרטי בבריטניה גדל ב-0.4% בלבד.

הפילנתרופים בבריטניה לא לבד - מגמות הנתינה של הקרנות המשפחתיות הגדולות בבריטניה תואמות למגמות שהובחנו בקרב הקרנות המשפחתיות הגדולות בארצות הברית. היקף הנתינה בשתי הארצות גדל במהלך שנת 2009/10, אף על פי שערך הנכסים שבידי המשפחות קטן.

מקרה מבחן – קרן הנאמנות המשפחתית שייסד בריאן קנדי

הדוח מציג בדיקה לעומק של 8 קרנות משפחתיות, מהגדולות בבריטניה, העוסקות בפילנתרופיה. כל מקרה מבחן מציג את הרקע להקמת הקרן, את אנשי המפתח הפועלים במסגרתה, רובם ממשפחת התורם שהקים את הקרן, את תחומי פעילותה העיקריים של הקרן ואת תוכניותיה לעתיד.

קרן הנאמנות המשפחתית שייסד בריאן קנדי הוקמה בשנת 2008 במטרה לסייע לבני נוער, מתוך היכרותו האישית של המייסד עם הצרכים בקהילה. את הקרן מנהלת לינדה מיילס, אחותו של בריאן, שהצטרפה כדי לעזור ולהגשים את מטרותיו הפילנתרופיות. כאשר הוקמה הקרן שניהם היו טירונים בעולם הפילנתרופיה, אך הם שכללו את פעילות הקרן ככל שהם צברו עוד ועוד ניסיון. כדי להגשים את רצונם לתרום הם אספו מידע על המתרחש בקהילה שלהם, ויצרו קשר עם עמותות מקומיות ובתי חולים. בסופו של דבר הם החליטו להתמקד בסיוע לנערים בסיכון, במיוחד לאלה החשופים לסכנות השימוש בסמים והאלכוהול. הם התחילו עם מטרה צנועה ובהמשך התרחבו, הקימו ועד מנהל, יצרו תוכנית חינוכית המופעלת בבתי ספר והקימו קרן מלגות לתמיכה ביוזמות חברתיות. כיום התוכנית שלהם פעילה ב-32 בתי ספר, והם מתכננים להתרחב לבתי ספר נוספים ברחבי בריטניה באמצעות שיתופי פעולה עם העמותות המקומיות בכל עיר. גישתם של בני משפחת קנדי שהקימו את הקרן ומנהלים אותה היא ייחודית להם, ומייצגת את השקפת עולמם כתורמים המכירים את סביבתם ואת צורכי הקהילה שבה הם חיים.

המלצות ליישום העולות מהדוח

הפעילות הפילנתרופית של הקרנות המשפחתיות מגוונת, וכך גם ההמלצות ליישום שמציג הדוח מגוונות ביותר. עם זאת, מאחר שהדוח מציג גם נתונים מפעילות פילנתרופית דומה בארצות הברית, **המלצות אלא רלוונטיות לכל אלו העוסקים בנתינה**, בבריטניה או מחוצה לה:

- כדי שהיקף הפעילות הפילנתרופית ימשיך לגדול, היא צריכה להיהפך לחלק חשוב מהפעילות העסקית, האישית, המקצועית והחברתית, וצריך לעסוק בה על בסיס יומיומי.
- ניסיונם העסקי והאישי של העוסקים בפילנתרופיה מכין אותם באופן חלקי בלבד לאתגרים שבעשייה הפילנתרופית, ולכן יש צורך לבחון בצורה ניטראלית יותר את המטרות שברצונם להשיג במסגרת הקמת הקרן המשפחתית.
- הקרן המשפחתית אינה נוסדת כתוצאה מאירוע מכונן אחד, אלא כתוצאה ממספר אירועים רלוונטיים, כגון צבירת הון, יצירת קשר עם פילנתרופים אחרים או עם עמותות, זיהוי מטרה או הזדמנות לנתינה, ורצון לבחירה בכיוונים אחרים בחיים.

- הפילנתרופים המקימים קרנות משפחתיות מעדיפים לפעול כאינדיוידואלים בתחום, ומשתמשים בקרנות ליצירת פעילות אישית המתאימה לדרכי הפעולה שלהם ולאופן שבו הם מאמינים שצריך לפעול לשם השגת המטרה הפילנתרופית.
  - המפתח להצלחה של הפעילות הפילנתרופית בקרנות המשפחתיות הוא שיתוף הפעולה של כמה חברי משפחה אחת להשגת מטרה משותפת. במסגרת הקרנות ניתן לשתף את קרובי המשפחה בפעילות בדרכים שונות ומגוונות.
  - מומלץ שהעמותות, היועצים המקצועיים וקובעי המדיניות בתחום הפילנתרופיה יעמיקו את הבנתם לגבי הסוגים הרבים של הקרנות המשפחתיות, ויפתחו דרכים יצירתיות יותר למימוש הפוטנציאל הפילנתרופי הגלום בהן.
- מסקנות הדוח מעניינות למדי. מהדוח עולה כי בעידן של מעורבות ממשלתית שנמצאת במגמת ירידה וצמיחה כלכלית 'חלשה', הדרך המרכזית של אנשים בעלי הון אישי לתרום לחברה ולהשפיע היא הקמת קרנות משפחתיות והשקעה דרכן. המסקנות מעידות על החשיבות למציאת דרכים חדשות ופתרונות חדשניים במטרה לעודד את ההשקעות הללו ואת מיסוד התהליכים.

על הכותבים

דוח זה נכתב על-ידי שלושה כותבים, ששיתפו פעולה במחקר רחב היקף. קאתי פארוואה היא פרופסור לקרנות צדקה ומנהלת שותפה של מרכז המחקר ESRC לנתינה ולפעילות פילנתרופית של בית הספר לעסקים [Cass](#) בלונדון. צ'רלס קיידן הוא מנהל קרן [Pears](#), קרן משפחתית שממוקמת בלונדון. ג'יליאן גורדון היא מרצה ב- [Hunter Centre for Entrepreneurship](#) ומשמשת כחוקרת שותפה עבור תוכנית המחקר CGAP של בית הספר לעסקים של אוניברסיטת [Strathclyde](#).

את הדוח המלא באנגלית ניתן למצוא בקישור הבא:

<http://ejewishphilanthropy.com/wordpress/wp-content/uploads/2011/11/FFGT-2011.pdf>

תקציר זה נכתב על-ידי פז רפפורט עבור שיתופים.

מומלץ להעביר, להפיץ ולהציג את החומרים לכל דורש/ת.